

Wandelroute Kampsheide

Tekst: Bertus Boivin / Eric van der Bilt
Foto: Hans Colpa

Deze keer een wandeling door en rond Kampsheide, het oudste terrein van Stichting Het Drentse Landschap. De route brengt u langs heideveldjes, kletsnatte stukken heide, een ongelooflijk mooi ven, schitterende jeneverbesstruwelen, strubben, een fraaie es met een hunebed, meer dan vijftig grafheuvels, drasse madelanden in een oud beekdal, oude eikenbossen, beukenbossen en houtwalletjes. Heel Drenthe in twee uur, kom daar ergens anders maar 'ns om...

Informatie over de wandelroute

Lengte route 5 km.

Startpunt parkeerplaats bij het informatiebord aan het begin van het fietspad vanaf Balloo (Tumuliboslaan).

Gps-coördinaten startpunt

N 52° 59' 36" / O 06° 37' 24"

Openbaar vervoer

vanaf NS-station Assen met de bus richting Rolde, halte Tumulibos/Balloo,

De route oppakken bij punt 2.

Zie www.9292ov.nl of bel (0900) 9292.

Begaanbaarheid

De paden zijn goed te belopen. In natte tijd zijn de paden langs de rand van het stroomdal modderig.

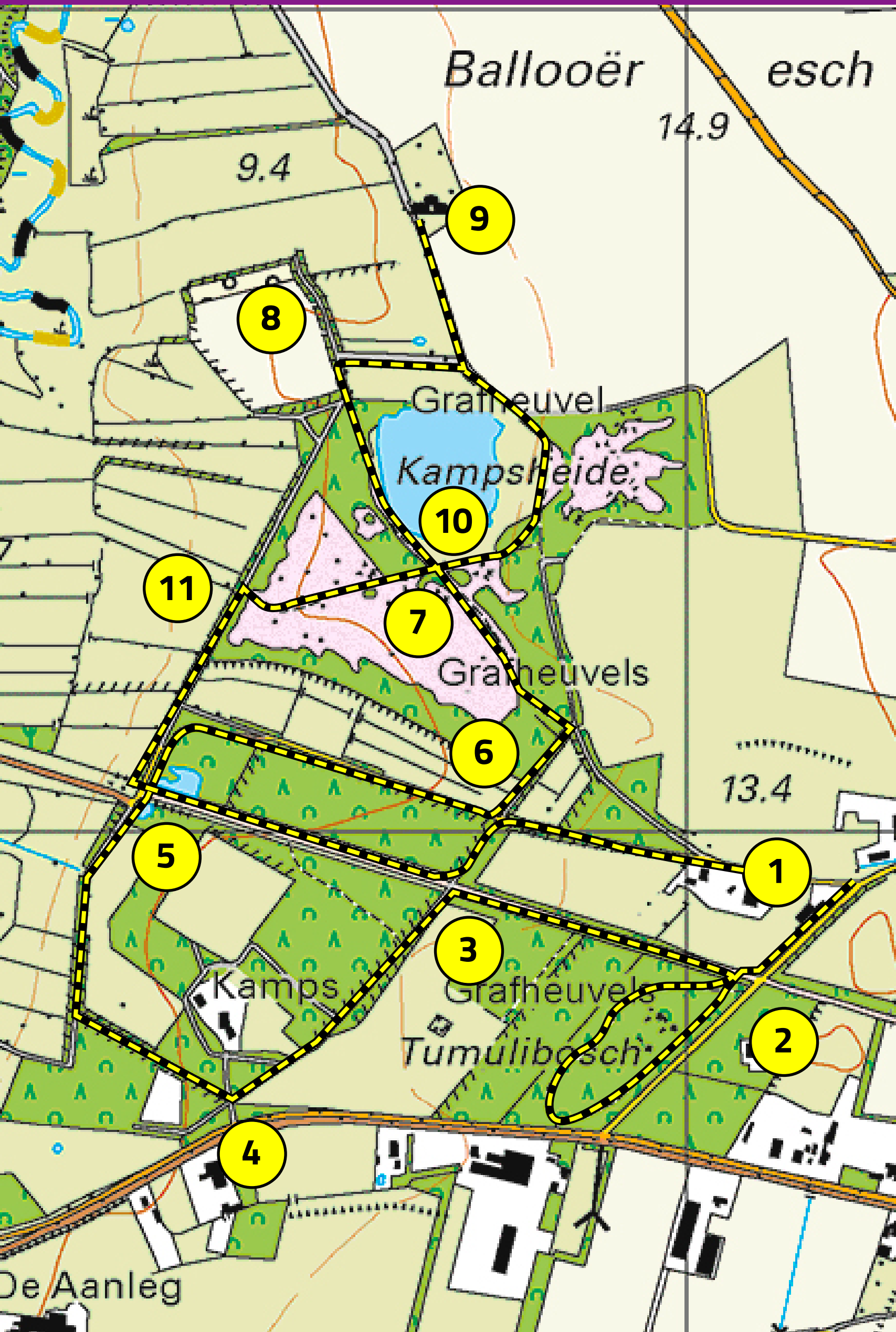
Honden zijn niet toegestaan vanwege de schapen.

Paaltjes met paarse koppen wijzen u de weg over Kampheide.

Audiotour (7 min)

Route Kampsheide

Routebeschrijving Kampsheide

- 1** Loop terug naar de Tumulibosweg en sla rechtsaf.
- 2** Ga aan het eind van het weiland rechtsaf het bos in. De route maakt een rondje door het Tumulibos en gaat vervolgens in dezelfde richting de oude spoorbaan op.
- 3** Ga op de eerstvolgende kruising linksaf en volg het pad om de boerderij heen.
- 4** Blijf na boerderij Kamps het pad door het bos volgen. Bij het beekdal van het Deurzerdiep buigt het pad naar rechts.
- 5** Steek de spoordijk over en volg het fietspad het bosje in.
- 6** Voorbij het weiland neemt u het pad links. Bij het infopaneel gaat u linksaf over het wildrooster Kampsheide op. U volgt de paaltjes met paarse koppen.
- 7** Midden op het veld gaat u bij de kruising van de paden rechtdoor.

- 8** Aan het eind van het veld komt u via het wildrooster op een zandpad. Houdt op het pad rechts aan.
 - 9** Ga linksaf naar het hunebed en neem terug op het pad (afwijkend van de paaltjesroute) niet de eerste, maar de volgende toegang tot het veld.
 - 10** Door het veldje schuin over te steken komt u bij het ven terug op de paaltjesroute. Ga linksaf en loop op de kruising rechtdoor.
 - 11** Aan het eind van het veld slaat u linksaf en op de spoordijk gaat u opnieuw links. Verlaat de spoordijk via het eerste pad links en ga op het fietspad rechtsaf terug naar het startpunt.
- Zie ook het [youtube filmpje over het gebied](#)

2 Tumulibos

In 1856 kocht de Provincie Drenthe het Tumulibos om de grafheuvels van de ondergang te redden toen er in de buurt op grote schaal ontgonnen werd. Het toen nog kale grafheuvelveld heeft zich sindsdien tot een prachtig beukenbos ontwikkeld.

Momenteel is het Tumulibos in beheer bij Het Drentse Landschap.

Op Kampsheide liggen zo'n vijftig grafheuvels. Prof. H.T. Waterbolk gaat ervan uit dat het gebied -als je het hunebed er als begraafplaats bijtelt- tussen 3500 v.Chr. en het begin van de jaartelling nagenoeg onafgebroken als begraafplaats in gebruik geweest is.

De heuvels in het Tumulibos zijn zogeheten brandheuvels uit de ijzertijd. Ze werden opgeworpen op de plaats waar de dode gecremeerd was.

Tumulibos

Hazelworm

In 1905 werd dwars over Kampsheide de Noord-Ooster Lokaal Spoorweg aangelegd om Assen en Stadskanaal te verbinden. Toen Het Drentse Landschap Kampsheide in 1948 kocht, reden er nog goederentreinen naar Rolde en verder. De bremstruiken aan weerszijden van de oude spoorbaan horen tot de typische spoorbaan-vegetatie. De struiken zijn momenteel de verblijfplaats van een grote populatie hazelwormen.

3 Boerderij Kamps

In 2012 werd door brandstichting boerderij Kamps totaal verwoest. Het monumentale pand was in 2001 door Het Drentse Landschap verworven. Uit onderzoek van de gebinten bleek dat de eiken waaruit ze gezaagd werden

Boerderij Kamps

in 1588 gekapt waren. Dit wees erop dat de kern van het gebouw tot de oudste Drentse boerderijen gerekend kon worden. De plaats zelf is veel ouder en komt al in de 14e eeuw in oorkonden voor als het domeingood Houwinge.

Sinds 1335 kennen we alle eigenaren van het erf bij naam en toenaam, uniek in de Drentse geschiedenis! Deze oude kampontginning tussen de marken Deurze en Balloo wordt in verband gebracht met het Asser klooster Maria in Campis. Het zou de naam Kamps verklaren. De boerderij was een typisch Drents hallenhuis uit de 17e eeuw met een heel bijzondere voorgevel waarin het vakwerk is opgevuld met metselwerk: een overgangsfase

tussen de oude lemen vakwerkmuren en latere geheel uit metselwerk opgetrokken gevels. Ook de achterbaander met de aangebouwde schaapskooi was een teken van ouderdom. Pas in de loop van de 18e eeuw kwam in Drenthe de veel efficiëntere zijbaander in de mode bij de bouw van boerderijen. Stichting Het Drentse Landschap heeft boerderij Kamps inmiddels in volle glorie herbouwd.

4 Deurzerdiep

Staatsbosbeheer is al lange tijd bezig om de loop van het Deurzerdiep te reconstrueren. In 2002 werd het hele stroomdalgebied in de driehoek Assen-Gieten-Glimmen tot Nationaal Beek- en Esdorpenlandschap Drentsche Aa benoemd. Provincie, betrokken gemeenten en natuurorganisaties willen ervoor zorgen, dat het Drentsche Aa-gebied zich verder kan ontwikkelen in het verlengde van hoe het landschap destijds is ontstaan. Vanaf het pad ziet u in de verte het verbindingskanaal dat halverwege de jaren zestig tussen het rechtgetrokken Deurzerdiep en het Noord-Willemskanaal werd gegraven.

Het gevolg van deze ingreep is dat de loop van het oorspronkelijke Deurzerdiep in de weilanden ten westen van Kampsheide zijn weg opnieuw moest vinden.

5 Naaldhout en stroet

Rechts van het fietspad kunt u zien wat er gebeurt als je de natuur met rust laat. Aan de brede wortelkluit van de omgevallen naaldbomen kunt u zien dat die hier niet diep genoeg wortelen om zich staande te kunnen houden. Aan de linkerkant liggen in het weiland restanten van een stroet die door de diepe sloten sterk ontwaterd werd. Toen Het Drentse Landschap dit gebiedje in beheer kreeg, werden de sloten ondieper gemaakt. De stroet werkt nu weer als een soort natte spons. Hierdoor krijgt de oorspronkelijke vegetatie weer nieuwe kansen.

6 Archeologische waarde en heidebeheer

Plaggen is de meest effectieve methode om vergrassing van de heide tegen te gaan. De archeologische waarde van Kampsheide maakt het echter onmogelijk de heide af te plaggen. Af en toe laat Het Drentse Landschap een deel van de hei maaien en regelmatig wordt het opschot van jonge bomen verwijderd. Het grootste aandeel in het natuurbeheer op het veld komt voor rekening van een groep Drentse heideschappen.

Het Drentse Landschap brengt in voorjaar en zomer de fokrammen vaak naar Kampsheide

om ze hier krachten te laten opdoen voor hun tournee langs de kudden in het najaar.

7 Ven

Het grote ven is indertijd door turfwinning ontstaan. In de jaren '80 heeft Het Drentse Landschap het ven laten opschonen door onder andere alle pitrus eruit te halen waardoor zich aan de oevers dophei en veenpluis kunnen blijven ontwikkelen.

's Winters fungeert het ven al generaties lang als de ijsbaan van het dorp Balloo.

8 Kleine-dieren-opstapje

In het wildrooster ziet u een soort betonnen opstapje. Het is bedoeld om kleine dieren die erin vallen, zoals kikkers en muizen de kans te geven het vege lijf te redden. Aan de linkerkant van het pad ligt het overgangsgebied tussen de hoge esgronden en de madelanden.

In de houtwalletjes broeden tientallen vogelsoorten.

Hebt u geluk, dan ziet u een glimp van de gekraagde roodstaart, een vogel die je eerder in het tropisch regenwoud dan aan de rand van de es van Balloo verwacht.

9 Es van Balloo

U loopt langs de hoge es van Balloo. Het is een van de mooiste Drentse essen met daarop het markante hunebed, één van de 21 exemplaren die Het Drentse Landschap beheert.

Gekraagde roodstaart

Terug op Kampsheide gaat u via een smal paadje het heuveltje op. Omgeven door een krans van grillige eiken en mysterieuze jeneverbesstruiken kunt u zich indenken dat op deze plek vijfduizend jaar lang vrijwel onafgebroken mensen gewoond hebben. En zijn gestorven en begraven.

10 Celtic fields of raatakkers

Rechts van het pad leest u op een informatie-schild over de restanten van zogeheten celtic fields of raatakkers. Vierkante akkertjes uit de IJzertijd die door een wal werden omgeven. Als leek zie je er in het veld weinig van, maar de kenner ziet aan de variatie in plantensoorten precies waar walletjes liggen.

Achteruitgang van de jeneverbes

Het beeld van Kampsheide wordt gedomineerd door de prachtige jeneverbesstruwelen.

Toen de grote schaapskudden in de 19e eeuw de heide verlieten, kregen allerlei planten en bomen de kans zich er te vestigen. Het meest sprekende voorbeeld hiervan is de jeneverbes, de *juniperus communis*.

In enkele tientallen jaren tijd ontwikkelde de heester zich razend snel en groeide uit tot metershoge bomen. De hoogtijdagen van de jeneverbes waren voorbij toen andere bomen

Jeneverbesstruwelen

hen begonnen in te halen. Zodra er om zonlicht gevochten moest worden, delfde de jeneverbess het onderspit. Er bleven op den duur dan ook te weinig open plekken voor levensvatbare jeneverbesspopulaties.

De bestaande jeneverbessstruwelen zijn tussen de 30 en 90 jaar oud. Er vindt in Drenthe nauwelijks verjonging van de struiken plaats. Deels komt dat door een lagere zaadproductie bij oudere exemplaren. Vermoedelijk heeft het gebrek aan bepaalde stoffen direct aan de oppervlakte hier ook mee te maken. De laatste jaren lijkt iets verbetering te komen.

Het Drentse Landschap doet er alles aan om de levensomstandigheden van de jeneverbesstruwelen op Kampsheide te verbeteren. Al was het alleen maar om er zeker van te zijn dat ook de volgende generaties bij het noemen van het woord Kampsheide de jeneverbes nog steeds voor ogen hebben.

Ontdek Drenthe met de Knapzakroutes!

Maak kennis met ruim 60 wandelingen door het onbekende Drenthe. De Knapzakroutes zijn zorgvuldig samengesteld met oog voor natuur en cultuur. Voor informatie en bestellen kunt u terecht in onze [webwinkel](#).

Vakantie bij Het Drentse Landschap?

Stichting Het Drentse Landschap heeft een aantal prachtig gelegen vakantiewoningen in of vlakbij natuurgebieden. Het zijn zéér bijzondere woningen die herinneren aan het Drenthe van weleer. Wilt u meer weten?

Kijk op

www.drentslandschap.nl/vakantiewoningen
of bel tijdens kantooruren (0592) 30 41 39.

Stichting Het Drentse Landschap

Postbus 83, 9400 AB Assen

(0592) 31 35 52

info@drentslandschap.nl

www.drentslandschap.nl

Volg ons op:

Het Drentse Landschap

